

Tosa um fólkatingsval í ótíð

Oddagrein

TAD er okkurt ella kanska heldur mangt, sum bendir á, at tað verður fólkatingsval í ótíð.

OG tað er heldur ikki so óvanligt, at tað verður skrivað út nýval í Danmark, áðrenn eitt skeið er fullrunnið.

SÍÐANI Nyrup-stjórnin gjørdi vart við, at hon fór at leggja uppskot fram, sum skulu skerja nýtsluna, hevur verið gitt, at tað møguliga fór at verða útskrivað nýval.

EFTIR úttalilsum frá andstöðuni um komandi figgarlógaruppskot við teimum ætlaðu skerjingunum, verður nú roknað við fyrri vist, at tað verður nýval.

HETTA kann so gerast veruleiki longu í november í ár tvs. knapt eitt ár, áðrenn skeiðið er útrunnið.

HVUSSU ein komandi stjórn fer at siggja út í Danmark eftir eitt nýval er sjálvandi ílt at meta um. Men sjálvandi er møguleiki fyrri, at verandi minnilutastjórn heldur fram. Tó er eisini møguleiki fyrri, at „miðflokkaeffektin“ frá Noregi ger um seg. Tvs. at flokkar í miðjuni og til høgru skipa eina minnilutastjórn. Men fyrri at hetta skal lata seg gera, so mugu teir Radikalu slita við javnaðarflokkun. Og tað er hetta, sum ilt er at meta um.

TAD vilja altíð vera ymsar metingar um, hvørvið eitt fólkatingsval hevur nakra ávirkan á stöðuna her í Føroyum ella á viðurskiptini millum Føroyar og Danmark.

VIT teljast millum teirra, sum eru stak ónøgd við politikkun, sum danska stjórnin hevur ríkið móttvegið Føroyum, og tað er okkara hugtan, at Nyrup hevur ikki roynt nakar Føroyavinar. Avgerðin ikki at taka av innbjóðing at vitja her og tægn Nyrups um somu innbjóðing síðani er ikki við til at økja um alitið á danska forsætisráðharran. At Nyrup gjørdi av at avlýsa vitjanina á sinni er so eitt. Men var hann ein maður, so hevði hann síðani tað havt tikið stig til at koma til Føroyar fyrri at tann hátt at tosa út um tingini.

HVØR enn situr við valdið í Danmark, so eigur viðkomandi at royna at hava góð viðurskipti til Føroyar og Grønland, soleingi hesi oyggjasamfeløgini eru partur av ríkinum.

TEIR borgarligu í Føroyum fara skeivir, um teir hugsa, at bara vit fáa Nyrup vekk, og eina borgarliga stjórn istaðin, so verður stöðan ein onnur. Uffe Ellemann hevur verið júst líka so stívrændur móti Føroyum í sínum úttalilsum sum aðrir, so her er einki gott í væntu. Tað vit seta okkara álit til er, at aðrir politikarar í danska javnaðarflokkunum so sum fólkatingsins formaður Erling Olsen, fáa stórri vald í flokkunum. Við slíkum monnum á odda í flokkunum hevði borið til at bøtt um tað, sum er niðurbrotið av núverandi leiðsluni í flokkunum. Erling Olsen og aðrir danskir javnaðarmenn skilja og eru fullgreiddir yvir, at tann stívrænda og kalliga stöðan, sum leiðslan í flokkunum hevur vist føroyingum í 90-unum, hevur bert givið bakslag. Og kann nú loksins vera tann boomerangin, sum fær stjórnina at falla.

VIT seta tí við eitt komandi val okkara álit á tær fram-skygd og skilagóðu kreftir í danska javnaðarflokkunum, sum kunnu vera við til at venda skeivu gongdini umframt teir politikarar í øðrum flokkum, sum - ikki fyrri sína egnu politisku skyld - men tí tað tænar viðurskiptunum millum londini bæði - vilja handfara føroyingar á ein meira sømiligan hátt enn leiðslan í javnaðarflokkunum. Ein føroyskur javnaðarmaður á danatíngi vil so eisini vera ein garantur fyrri, at trýst verður lagdur á floksfelagarnar har.

TAD tænar ongum endamáli at kapp á stokkinum, tí vit hava við eina politiska leiðslu at gera, sum ikki vil siggja veruleikan í eyguni. Vit mugu aftur og aftur brúka okkara kreftir og góð fólk í Danmark til at sannføra eina komandi leiðslu á Christiansborg um, hvat tænar framtíðar samstarvinum millum Føroyar og Danmark best. Komandi tíð verður avgerandi.

Sosialurin

Viðmerking

Ov gamalt at læra føroyskt

Undirritaði telist millum tey, sum eru fegin um og meta høgt tað arbeiði, sum málnevndin ger millum ár og dag. Faldarin Orðafar kemur væl við, og tað sama ger stutti tátturin í Útvarpinum hvønn gerandismorgun á vetri. Jú, mangan kennist tað, ið kemur frá Málnevndini sum ein viti og vegvisari í hesi mangan myrku oyðimarkargongd millum fólkinu og kynini. Vit eru mong, sum eru komin í rasshaft av avleiðingunum av hvørjumfall-ismuni, ið stakk seg upp her á landi fyrri 25-30 árum síðan. So liðandi bleiv tað soleiðis, at alt skuldi sigast og skrivast í hvørjumfalli. Tey navnorð, sum plagdu enda við -ina, skuldu nú enda við -ini. Brátt bleiv alt ein peruvell-ingur millum hvønnfall og hvørjumfall. Vavsturin millum fólkinu hevur breitt seg víða um, ikki minst í fjølmálaverðini, men eisini millum lærarar á snøgt sagt øllum skúlinu í landinum er hesin trupulleiki at finna. Og stórt betur stendur ikki til, tá tað snýr seg um kynini. Annað hvørt orð, sum vit hava hildið verið hvørkikyn, verður nú avdúkað sum antin kall- ella kvenskyn. Hesir og eitt ótal av øðrum trupulleikum so sum nær orð skulu samanskrivað og nær tey ikki skulu tað o.m.a. stinga seg stóðugt upp hjá nógvum okkara, ið skriva dagliga.

Tá neyðin hevur verið stór, hevur ein ringt til persónar við innliti í málleru og/ella málnýtslu, og onkur vanlukka er fyrbyrgd á tann hátt, men neyvan er hetta gongda leiðin, um ein ætlar

sær at teljast millum tey, sum skriva rætt føroyskt og duga at málbera seg. Spurn-ingurin er so, hvussu fólk um miðjan aldur kunnu ognar sær nevnda førleika. Sum sagt eru Orðafar og tátturin vetrarmorgunur í Útvarpinum góð hjálpar í hesum sambandi. Ætlar tú tær hinvegin at fáa viðkomandi undirvising, eru møguleikarnir skerdir. Her verður hugsað um ta undirvising í føroyskum, sum Fróðskaparsetrið hevur fyriskipað við hepnari hond í fleiri ár. Hesa undirvising hevur setursleiðslan valt at niðurleggia, meðan undirvising-in í enskum máli stendur við. Við hesum hevur setursleiðslan boðað frá, at hon heldur tað vera av størri týðningi, at ríkmansfrúur, pensionistar og ágrýtin starvsfólk skulu fáa møguleikan at tosa annað enn fingra- og kropsmál móttvegis útlendingum, og geva ágrýtnum starvsfólkum loyvi til at droyna seg inn longur inn í oljuhimmalin. Setursleiðslan tykist ikki hava ampa av, at so ómetalliga nógvir føroyingar eru við skerdan lut, tá tað snýr seg um at skriva rætt og málbera seg - á føroyskum. Ella er aldursmark ásett fyrri, nær ein kann læra seg føroyskt?

Eg skal ikki siga eitt einasta ílt orð um, at Fróðskaparsetrið bjóðar føroyingum at læra seg enskt mál, men eg haldi tað vera burturvið, um undirvising-in í enskum vinnur á teirri í føroyskum, um tíð og pengar bert eru til ta einu lærugreininu. Eg loyvi mær tí við hesum at heita á setursleiðsluna um

at taka upp aftur nevndu undirvising í føroyskum. Skal ikki í hesum viðfangi nema við leiklutin hjá fólka-skúlanum í sambandi við førleikan hjá fólki í at skriva og tosa føroyskt, men átti hesin at verið bæði viðgjørdur og endavendur fleiri ferðir. Tilboðið um undirvising í føroyskum í kvøld-skúlanum skal heldur ikki verða niðurgjørt á nakran hátt, tí tað er so avgjørt kærkomið og viðkoandi, men eg siggi tilboðið hjá setrinum sum eitt stig longur fram á leið.

Og eg havi í sama viðfangi hug at ávara setursleiðsluna ímóti ikki at lata seg lokka í ov stóran mun av litríkum vónum og ofta sveimandi fyrigykingum um m.a. olju- og ferðavinnu. Sjálvsagt skulu nevndu vinnugreinar eins og aðrar hava bestu fyriritreytir, og sjálvsagt skal Fróðskaparsetrið hjálpa til, har tað kann, men Fróðskaparsetrið eigur ikki at renna á leistum eftir kapitalinum og gloyma sínar fremstu uppgávur. Sum m.a. eiga at vera

at læra føroyingar gott føroyskt mál.

Tónin í orðafari

Oman fyrri havi eg víst á m.a. Orðafar sum ein gløtta í myrkrinum, sum eitt hent amboð til bæði skrift og talu. Faldarin nr. 46/1997 kom við postinum herfyri, og varð hann eins og undan farnu lísun við áhuga. Tað er væl soleiðis, at tað ikki eru tey somu (tann sami persónurin), sum skrivur Orðafar, tí tónin í tí skriv-aða (ella skrivihátturin) er ikki tann sami hvørjaferð. Faldarin nummar 46 líkist ikki fleiri av teimum, sum eru komin undan honum, tí tónalagið í hesum faldara er ikki sørt forhánsligt. Ymist, sum fólk vanligu siga ella skriva, verður skýrt tiltikið óføroyskt, so skeið, sum tað kann vera, deyð-ligt, leiðiligt, at tað kundi verið sagt ella skrivað bæði styttri og greiðari, vit verða átalad fyrri at herma eftir út-lendingum. Orðafelli tykja lofnað, okkurt er heldur enn ikki lögdi o.a.s. Málnevndin eigur at geva ráð og vísa á gongda leið, og ikki at til-látursgera fólk og kanska eisini ræða tey frá at skriva. Á fyrstu síðu í nevnda faldara verður í stuttum greitt frá, at norðurlensku málnevndirnar skulu halda fund í Føroyum, og at tað nú, meðan »altjóðan« og »heimskringing« troðka javnt og samt á, ræður um seming og áralag. Eg haldi at tit eisini áttu sýnt okkum vanligu eins fagnandi sam-starvsáhuga.

Finnur Helmsdal
tjóðveldismaður

Fekk yvir tvær mió. fyrri lastina

RANDI JACOBSEN

Nótabáturin Finnur Fríði hevði eina góða sølu í Hirtshals gjáramorgunin.

Hann seldi 270 tons av makreli og fekk fyrri lastina 2.150.000 krónur.

Prísurin fyri makrel hevur sum heild verið góður hjá øllum bátunum, sum hava selt har.

Størsti makrelurin fer til Japan og hitt fer til niður-

sjóðingarvið í Sæby, sum keypti lastina hjá Finni Fríða.

Hetta var seinasti túrur hjá Finni Fríða á hesum sinni eftir makreli. Hinir eru eisini givnir.

Nú fer Finnur Fríði at fiska síld í Norðurnoregi.

Tøkk

Hjartaliga takki eg tykkum, sum mintust til mín 1. okt.

Kærar heilsanir,

Patsy